
Criminografische basisinformatie

Werkgroep veiligheidsplannen

Om het Octopusakkoord en de daaruit voortgevloeide wet op de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (WGP) concreet uit te werken, richtte Minister A. DUQUESNE, in september 1999, tien werkgroepen op. Elke werkgroep werd voorgezeten door een coach die de taak kreeg de werkzaamheden te sturen en te coördineren. Prof. dr. P. PONSAERS werd gevraagd coach te worden van de werkgroep 'veiligheidsplannen', in de wandelgangen ook werkgroep twee genoemd. Deze werkgroep werd belast met drie opdrachten: het uitwerken van een vademecum voor het opstellen van veiligheidsplannen, het schrijven van het nationaal politieplan en het uitwerken van capaciteitsmetingen bij de politie.

Om deze opdrachten naar behoren uit te voeren werd de werkgroep uitgebreid met een half-tijds wetenschappelijke medewerker Els Enhus (UG) en met een groot aantal experts uit verschillende domeinen: strafrechtsbeleid, politie-statistiek, verkeerswezen, preventie, parket, enz.

De werkzaamheden resulteerden in het uitwerken van drie verschillende publicaties.

Een eerste, het vademecum veiligheidsplannen, (gepubliceerd door Politeia in de reeks PZ-vademecum) is een algemene handleiding voor het opstellen van het nationaal politieplan en de zonale politieplannen zoals voorzien wordt in de WGP. Het document bestaat uit 3 afzonderlijke delen. In een eerste deel worden een aantal uitgangspunten over de politie, haar positie in de samenleving, en binnen de politieke context en haar verhouding t.a.v. het strafrechtelijk beleid belicht en de plaats van de veiligheidsplannen binnen deze uitgangspunten geschetst. Een veiligheidsplan dient jaarlijks te worden opgesteld en is een document waarin de werking van de politie voor het komend jaar wordt vastgelegd. Het engageert de politie en haar mandatarissen voor deze periode en vormt de basis waarop ze worden afgerekend.

In het tweede deel wordt de gezags- en beleidscyclus voor deze plannen zowel juridisch

als praktisch uitgewerkt. Een veiligheidsplan komt tot stand na het doorlopen van 4 verschillende fasen. Eerst en vooral dient men de situatie binnen het geografisch gebied te scannen en te analyseren om de vinger te leggen op een aantal pijnpunten. Deze pijnpunten of problemen worden in de fase van de beleidsbepaling, in overleg met de verschillende politieoverheden en -organen, besproken en tegen elkaar afgewogen om hieruit een aantal prioritaire aandachtspunten te selecteren. Voor de geselecteerde prioritaire problemen wordt een actieplan uitgewerkt, uitgevoerd en permanent opgevolgd. De laatste fase, na een jaar werking, bestaat uit de evaluatie van de werking. De resultaten van deze evaluatie vormen de input voor het veiligheidsplan van het volgende jaar.

In het derde en laatste deel worden een reeks van methodologische richtlijnen gegeven bij de verschillende metingen die in de verschillende fasen van de totstandkoming en evaluatie van het plan moeten in acht worden genomen.

Een tweede publicatie, de werkbundel, is de technische uitwerking van de verschillende metingen die naar aanleiding van de verschillende plannen dienen te gebeuren. In een eerste deel worden indicatoren aangereikt om de 9 prioriteiten uit het Federaal veiligheids- en detentieplan te meten en te analyseren. Het tweede deel behandelt het probleem van de capaciteitsmeting bij de politie. Een goed en realistisch politieplan houdt immers rekening met de beschikbare politiecapaciteit. In dit deel wordt een aanzet gegeven om tot dergelijke metingen over te gaan in afwachting van een gestandaardiseerd meetstelsel dat door een werkgroep moet worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Het laatste deel bevat een denkoefening over de wijze waarop de politiewerking, zowel aan de hand van kwalitatieve als kwantitatieve gegevens kan geëvalueerd worden. Deze publicatie wordt binnen afzienbare tijd gepubliceerd in de reeks PZ-vademecum uitgegeven door Politeia.

Een laatste publicatie, de krachtlijnen voor nationaal politieplan van de federale politie, kwam tot stand in overleg met vertegenwoordigers van de federale politie, de lokale politie en de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. Het opstellen van dit eerste plan was een moeilijke opgave omdat bij de redactie ervan nog heel wat elementen om een volwaardig plan

op te stellen ontbraken. De definitieve structuur van de federale politie, de benoeming van haar mandatarissen, de verdeling van het personeel over de verschillende diensten, afspraken over de werking van de DIRCO en DIRJU, enz., ontbraken en leidde tot een plan dat bestaat uit een reeks van krachtlijnen. In dit plan wordt vooral aandacht geschonken aan de prioritaire problemen die de federale politie in 2001 zal aanpakken. De recurrente politiewerking is hierin onderbelicht wegens de grote hoeveelheid onbekenden.

De federale politie zal in het jaar 2001 prioritair aandacht schenken aan: diefstal en afpersing gewapenderhand, drugs georiënteerd naar de invoer en handel, mensenhandel en mensensmokkel, het witwassen van illegale vermogensvoordelen door criminele organisaties, de corruptie, verkeersongevallen met lichamelijk letsel en hooliganisme. Verder vormen het verzekeren van de continuïteit in de uitvoering van de opdrachten, de integratie van de eenheden en diensten in de nieuwe structuur, het proactief werken, de capaciteitsmeting en het nemen van initiatieven voor het verhogen van de integriteit van de politieambtenaren belangrijke prioritaire interne doelstellingen.

Dit plan werd op 27 november 2000 aan de kamer voorgesteld en wordt op 6 februari besproken in de senaat.¹

E. ENHUS

De constructie en verantwoording van een kennistoets voor het politioneel verhoor

INLEIDING

In opdracht van het Ministerie van Justitie werd de afdeling Strafrecht, Strafvordering en Criminologie van de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Katholieke Universiteit Leuven, in december 1998 belast² met een quasi-experimenteel onderzoek naar de praktijkeffectiviteit van een voortgezette opleiding in de basisverhoortechnieken.³ De centrale doelstelling van het onderzoek was tweeledig: in een eerste fase werden de nodige meetinstrumenten ontwikkeld (zie

verder); in een tweede fase werd voorzien in een evaluatie van de effectiviteit van deze voortgezette opleiding in de basisverhoortechniek.

In navolging van een vergelijkbare studie uit het Verenigd Koninkrijk (MCGURK, CARR & MCGURK, 1993), en in nauwe aansluiting met de doelstellingen van de voortgezette opleiding, werd geopteerd voor een meting die twee onderdelen bevat: enerzijds een *kennistoets*, waarmee het kennispeil van de onderzoekssubjecten met betrekking tot het verhoor wordt gemeten; anderzijds een *vaardigheidsproef*, waarin de onderzoekssubjecten moeten tonen welke vaardigheden zij correct kunnen toepassen bij de voorbereiding, uitvoering en rapportering van een politioneel verhoor. Bij gebrek aan bestaande meetinstrumenten op beide vlakken, diende in een fase, voorafgaand aan de eigenlijke effectmetingen, een kennistoets en vaardigheidsproef te worden ontwikkeld. Het vervolg van deze tekst neemt de constructie en wetenschappelijke verantwoording van de kennistoets tot haar voorwerp. Achtereenvolgens worden de uitgangspunten, de ontwikkeling van de itempool, de itemconstructie, de instructies, de scoring en het uitgebreide vooronderzoek aan bod.

1. UITGANGSPUNTEN

Het algemeen doel van de kennistoets is een betrouwbare uitspraak te doen over de kennis die een persoon heeft over een bepaald theoretisch onderwerp. De kennis inzake het verhoor die door de toets wordt bevraagd, omvat zowel theoretische als toepassingsgerichte kennis. Theoretische kennis vereist het oproepen van het ingestudeerde materiaal, terwijl toepassingsgerichte kennis nog een stap verder gaat. Bij dit laatste moeten bepaalde concepten kunnen worden toegepast op nieuwe situaties. Om te weten welke kenniselementen in de kennistoets aan bod dienen te komen, werd de basistekst 'Het politieel verhoor' thematisch opgedeeld in vier grote blokken of inhoudsdomeinen, nl. het wettelijk kader inzake het verhoor, de voorbereiding van een verhoor, het eigenlijk verhoor en de basisluistervaardigheden (VAN DE PLAS, 2000).

2. ONTWIKKELING VAN DE ITEMPOOL EN ITEMCONSTRUCTIE

Uit elk van deze vier domeinen werden vragen (items) geselecteerd in functie van de kennistoets. Er werden voor een *initiële versie* 85 vragen ontwikkeld. Dit hoge aantal vragen moest toelaten om genoeg materiaal te hebben voor aanpassingen en latere versies van de itempool. In een *tweede, aangepaste versie* werd, naar

1. Doc 50 0994/001 (Kamer) - 2-592/1 (Senaat).

2. Krachtens overeenkomst 9407465 tussen het Ministerie van Justitie en de K.U.Leuven.

3. Voor de krachtlijnen van deze basisverhoortechniek, zie VAN DE PLAS (2000). Deze publicatie is tot stand gekomen op basis van een sneuveltekst *Het politioneel verhoor*, die door het College van Procureurs-generaal voor opleidingsdoeleinden werd goedgekeurd (Nota van het parket bij het Hof van Beroep te Antwerpen, nr. A 63/8-8, 29 januari 1999).